

Ohlédnutí za soutěží Český med roku 2017

Do letošního ročníku bylo zasláno 343 medů. Z toho zlatou medailí bylo oceněno 272 medů, stříbrnou medailí 28 medů. Zbylých 43 medů zůstalo bez medaile.

Soutěž je mezi včelaři stále oblíbená. Je radost zaslané medy hodnotit. Je to společná snaha včelařů a nás, pracovníků laboratoře, pochválit a zviditelnit kvalitní med "vážně od našich včel". Velký důraz je v této soutěži kladen kromě kvality také na značení medů, aby byly splněny požadavky legislativy na označování potravin. To možná někomu připadá zbytečně přísné, protože etiketa přece kvalitu medu neovlivňuje. V soutěži jsou ale posuzovaná celá obchodní balení medů, jako by byla nabízena k prodeji například v prodejně nebo na trhu. Tam už musí být opatřena etiketou se všemi potřebnými údaji a bývají předmětem nesmlouvavých kontrol. A je v našem zájmu, aby nebyli včelaři zbytečně pokutováni za nedostatečné nebo chybné informace na etiketách.

Také se v soutěži snažíme motivovat včelaře ke zlepšování estetického dojmu balení medů, protože také potraviny kupujeme i očima.

Podle stálého zájmu o soutěž usuzujeme, že tato akce má pro včelaře smysl a pomáhá s propagací dobrého medu. Už nyní připravujeme soutěž "Český med 2018" a v průběhu celého roku můžete zasílat své medy do projektu: www.medjakmabyt.cz

Připomeneme kritéria, podle kterých se přidělovaly medům body.

- a) fyzikálně chemické vlastnosti (25 bodů)
- b) povinné údaje na etiketě (25 bodů)
- c) správnost etikety včetně doplňujících údajů (20 bodů)
- d) sensorika (0 až 15 bodů)
- e) celkový estetický dojem (0 až 15 bodů)

Celkovému počtu 92 až 100 bodů odpovídá ocenění Zlatá medaile, za body v rozmezí 86 až 91 se přidělovala Stříbrná medaile a medy s celkovým počtem bodů pod 86 na medaili nedosáhly.

Jaké nedostatky se letos nejčastěji objevovaly?

Projdeme jednotlivá kritéria

a) fyzikálně chemické vlastnosti

- nadlimitní obsah vody (nad 18 %) byl změřen u šesti medů
- vysokou sacharózu měl jeden med
- vysoký obsah HMF byl naměřen u dvou medů
- chybná deklarace druhu medu (podle vodivosti) byla zjištěna u dvou medů

b) povinné údaje na etiketě

- nepřesné údaje o minimální trvanlivosti, například
minimální trvanlivost do - chybí časový údaj
minimální trvanlivost 3 roky - chybí doplňující údaj od kdy, např. od data plnění
spotřebujte do 2019 - chybí uvedení dne a měsíce a často chybí podmínky uchovávání.
Pokud použijete formulaci "*spotřebujte do*", musí být datum uvedeno ve formátu den-měsíc-rok (pouze rok nestačí) a musí být uvedeny podmínky uchovávání
doporučená spotřeba - zcela chybná formulace

c) správnost etikety včetně doplňujících údajů

nesprávně se vyskytovalo:

- *100% přírodní produkt*
- *100% záruka kvality*
- *nejzdravější produkt z přírody*

A další výživová a zdravotní tvrzení.

I když je med kvalitní potravina přírodního charakteru a čaj s medem a citronem nám pomáhá při nachlazení, legislativa neumožňuje toto na obalech potravin uvádět. Na konci článku citujeme z legislativy o neuvádění zavádějících informací u potravin.

- číslo schválené provozovny v oválu

je špatně -

veterinární schvalovací číslo přidělené podnikům, které zpracovávají med se na etiketách může uvádět pouze ve formátu CZ +číslo, nikoli v oválku. Ten se používá jen pro určité produkty, k nimž med nepatří.

Zvláštní pozornost chceme věnovat tvrzení, které se letos objevovalo na více etiketách v různém grafickém provedení:

" Med je bohatý na jednoduché cukry a bílkoviny. Obsahuje také množství pylu z květů, což ho obohacuje o další látky z bylin, éterické oleje a rostlinné hormony". Tyto informace, běžně opakované na mnoha internetových stránkách, univerzitní nevyjímaje, jsou skutečně zavádějící. Bílkoviny v medu jsou v naprosto zanedbatelném množství. Pojem rostlinné hormony se používal v minulém století, dnes se užívá název růstové regulátory rostlin. Pro výživu živočichů jsou nejspíš bezpředmětné. Vrátime se k tomu v samostatném článku.

e) celkový estetický dojem (0 až 15 bodů) kazilo

- dopisování rukou nebo razítkování - velikostně neodpovídalo určenému místu
- malé nebo nevýrazné písmo na barevném podkladu
- umístění textu na krajích etikety v malé velikosti
- obrázky na víčkách neladily s obrázky nebo fotografiemi na etiketách
- přelepovací pečete, které graficky neladily s etiketami, často ani s víčky

Výpis z legislativy o označování potravin (úplná znění snadno dohledáte na internetu)

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU)

č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011

o poskytování informací o potravinách spotřebitelům,

Článek 7

1. Informace o potravinách nesmějí být zavádějící, zejména:

- a) pokud jde o charakteristiky potraviny a zvláště o její povahu, totožnost, vlastnosti, složení, množství, trvanlivost, zemi původu nebo místo provenience, způsob výroby nebo získání;
- b) připisováním účinků nebo vlastností, které dotčená potravina nemá;
- c) vyvoláváním dojmu, že dotčená potravina má zvláštní charakteristiky, pokud všechny podobné potraviny mají ve skutečnosti stejné charakteristiky, zejména výslovným zdůrazňováním přítomnosti nebo nepřítomnosti určitých složek nebo živin;
- d) vyvoláváním dojmu na základě vzhledu, popisu nebo vyobrazení, že je přítomna určitá potravina nebo složka, ačkoli ve skutečnosti byla určitá přirozeně se vyskytující součást nebo běžně používaná složka v této potravine nahrazena odlišnou součástí nebo složkou.

417/2016 Sb.

VYHLÁŠKA

Ministerstva zemědělství

ze dne 13. prosince 2016

o některých způsobech označování potravin

§ 2

(1) **Informace o potravinách neobsahují zavádějící údaje** ve smyslu čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011, ze kterých při zohlednění způsobu, jakým je potravina prezentována spotřebiteli, zejména vyplývá, že

- a) potravina nebo její složka je "vhodná pro děti", "domácí", "čerstvá", "živá", "čistá", "přírodní" nebo "pravá",
- b) charakter potraviny je "dia",
- c) potravina je dietní nebo dietetická, nebo
- d) potravina byla vyrobena podle náboženských nebo rituálních zvyklostí.

(3) Informace o potravinách dále neobsahují zavádějící údaje ve smyslu čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011, které by zejména mohly

- a) vyvolat pochybnosti o neškodnosti jiných podobných potravin nebo vyvolat u spotřebitele obavy z jejich použití,
- b) vést k záměně běžných potravin s potravinami pro zvláštní výživu, nebo

(5) Informace o potravinách neobsahují údaje, jejichž pravdivost nelze dokázat.

Ing. M. Vořechovská

Ing. D. Titěra, CSc

Zkušební laboratoř VÚVč Dol